

Angela Maria Drăgoi

Fabule **pentru mari** **și mici**

ILUSTRAȚII DE
Marcel Claudiu Morariu

PROBA DE FOC A FABULEI

Predilecția pentru clasicism, Angela Maria Drăgoi a dovedit-o încă de la debut. Chiar până să îmbrățișeze poezia cu formă fixă, sonetul petrarchist, poeta nu a scris o poezie care să se fi abătut de la echilibrul, măsura și armonia poeziei clasice. Indiferent de tematică, lirica ei a fost tot timpul într-un optim tandem al preceptelor care aduc valoare actului artistic, dar întoarcerea la clasicism nu înseamnă doar a îmbrățișa specii lirice, dramatice sau epice, preferate de scriitorii clasici, sau mai simplu, doar a respecta unitățile de structură, de tematică, de timp și de spațiu. Întoarcerea la clasicism ține și de valorificarea filonului etic, care fiind mână-n mână cu cel estetic, manifestă o puternică ocazie de a observa tertipurile diferitelor caractere umane. Conștientă de faptul că operele literare concepute nu se adresează numai aspectului estetic, ci și celui formativ, autoarea celor *10 scenete pentru cei mici* mizează pe îngemănarea cât mai plauzibilă a acestora.

Dacă în cadrul genului liric Angela Maria Drăgoi a excelat, creând patru volume de sonete deosebit de bine primite de micii cititori și, evident, de reviste literare și edituri, după câteva „plimbări prin pădurea narațiunii” (Umberto Eco) și prin cea a dramaturgiei, iată că de această dată se oprește la acea specie a genului epic în versuri de mici dimensiuni, bazată pe alegorie și finalizată cu o morală distinctă. Evident, este vorba despre fabulă ca specie atât de mult cultivată de clasici, de la Esop la Phedru, de la antici la La Fontaine și la Krîlov, iar în literatura română, de la Grigore Alexandrescu la scriitorii postmoderni. De altfel, apropiindu-se, în ceea

ce privește corectarea caracterului uman, de comedia clasicizantă, reprezentată de Molière, chiar dacă în fabulă modalitatea de a ironiza, de a scoate în evidență racilele firii umane diferă, fabulistul, precum autorul dramatic, se îndreaptă spre demistificarea caracterului uman cu neajunsurile-i aferente, dar cu o anumită subtilitate pe care o comunică în ultima strofă a structurii epice, numită „morală”.

Cele douăzeci și două de fabule pe care le conține prezenta carte a Angelei Maria Drăgoi preferă structura clasică, și nu tocmai pe cea modernă, în care morala nu este specificată anume, cum ar fi *Bivolul și coțofana* a lui George Topârceanu, tocmai pentru a le atrage „celor mici” atenția asupra unor lucruri esențiale de care se vor putea izbi în viață. Cum rostul fabulei este să biciuiască cât mai acut și, în același timp, cât mai subtil neajunsuri umane precum: ipocrizia, impostura, mândria deșartă, egoismul, lenea, minciuna etc, autoarea *Culorii pașilor* caută și de această dată, în lumea nevorbitoarelor, gesturi și atitudini care vizează bineștiutele aparențe umane universale, alegoria fiind principala cale artistică de suprapunere a întâlnirii – sub spectrul acelorași semnificații – a două lumi în realitate distincte, cea a dobitoacelor și cea a oamenilor.

Deși de multe ori copiii nu au cum să înțeleagă ce se ascunde în dosul aparențelor, mai ales când personajele, animale fiind, nu gândesc și nu-și exprimă profunzimea sufletească precum oamenii, vioiciunea dialogurilor și, în genere, agerimea versurilor cu verbe la prezent indicativ reușesc să-i atragă prin saltul de la realitate la reverie și de la mimesis la poesis, timp în care „cei mari” sunt în permanență provocați să descopere subtilitățile. Astfel, dobitoacele pădurii ajung, ca prin minune, să primească botezul de personaje literare.

Un mare atu al cărții îl reprezintă, ca și în cazul cărților anterioare, cultul pentru trecerea de la „gândirea în imagini” la „gândirea în noțiuni”, cum spune Nichita Stănescu. Sigur că ilustrațiile/ desenele care însoțesc textul cu pricina vor fi primele care vor cuceri atenția copiilor și mai apoi discursul epic ca atare. Desenele reprezintă și de această dată un fel de *captatio benevolentiae*¹ a întregii cărți, ajutându-i pe „cei mici” să îndrăgească pe viitor lectura, să încerce să-și lărgască imaginația și să găsească în text personajele din ilustrații. Cu alte cuvinte, încet-încet, să își imagineze singuri mișcările scenice, însăilarea acțiunii și, nu în ultimul rând, capacitatea personajelor de a convinge cititorul. Prin urmare, „felia

1. Lat.: „captarea bunăvoinței”; procedeu retoric introductiv.

de viață” transfigurată în text își are începutul în inspiratele desene al căror autor este, de această dată, talentatul grafician Marcel Claudiu Morariu. Astfel, calea spre lectură, spre adevărata descoperire a textului literar aflat pe filele din dreapta ale cărții o asigură pitoreștile desene de pe filele din stânga, iar obișnuirea cu discursul epic se face paralel cu lectura artei vizuale.

Aparent, în fabulă se întâlnesc două realități distincte: una a relațiilor interumane și a diferitelor caractere ale acestora, și o alta, a lumii animalelor – fiecare cu specificul ei. Dacă scrutarea psihologiei umane reprezintă pentru fabulist terenul propice al surprinderii impactului dintre aparență și esență, personificarea este principala figură de stil care facilitează detalierea aproape cu încetinitorul a ceea ce se întâmplă în gândirea celui care vrea să pară ceea ce nu este.

Bunăoară, Viespea din prima fabulă reprezintă modelul perfect pentru ceea ce numim „lingușirea” și, implicit, „falsitatea” care maschează „invidia” omului în relația cu aproapele său, pe cât de harnic și muncitor, pe atât de serios și modest: „Eu, în schimb, te venerez,/ chiar și noaptea te visez!/ Sunt mândră că-s lângă tine,/ prietenă la rău și bine!”. Albina îi dă viespii, prin felul său sănătos de a gândi, o rară lecție bazată pe indiferență, ocolind astfel un eventual conflict concret: „Ce viespe înțepătoare,/ cu vorbe lingușitoare!/ S-o jignesc și eu pe ea?/ Nu, mai bine voi tăcea!”, ignorarea fiind cea mai înțeleaptă răzbunare. Morala sună ca o trimitere la cuvintele personajului Răzvan din drama lui B.P. Hașdeu, *Răzvan și Vidra*: „Cea mai cruntă răzbunare este când dușmanul tău/ E silit a înțelege că ești bun și dânsu-i rău”. Cum vor percepe „cei mari” morala e ușor de înțeles, dar cum vor învăța „cei mici” să reacționeze în situații similare, ne-o spune cheia fabulei, care este pe înțelesul tuturor: „Înțelept să-ți vezi de drum,/ nu te-amesteca nicicum/ cu cei care te-ar mânca/ sau sorbi cu lingura!” *Quod erat demonstrandum*¹: de mici, copiii trebuie să se ferească de prietenul fals: „Nu rezistă prietenia,/ când în minte-i... șmecheria!” (*Motanul și șoricelul*), deoarece, de multe ori, în spatele prieteniei, poate pândește cu succes șmecheria.

Tot așa, scena fabulei pune față-n față animalele personificate cu scopul biciuirii înfumurării omului, cum o demonstrează Barza din *Barza închipuită* care, râzând de broscărima de sub telegraful unde stă cocoțată, se curentează și cade de pe stâlp, tocmai când se lăuda mai bine.

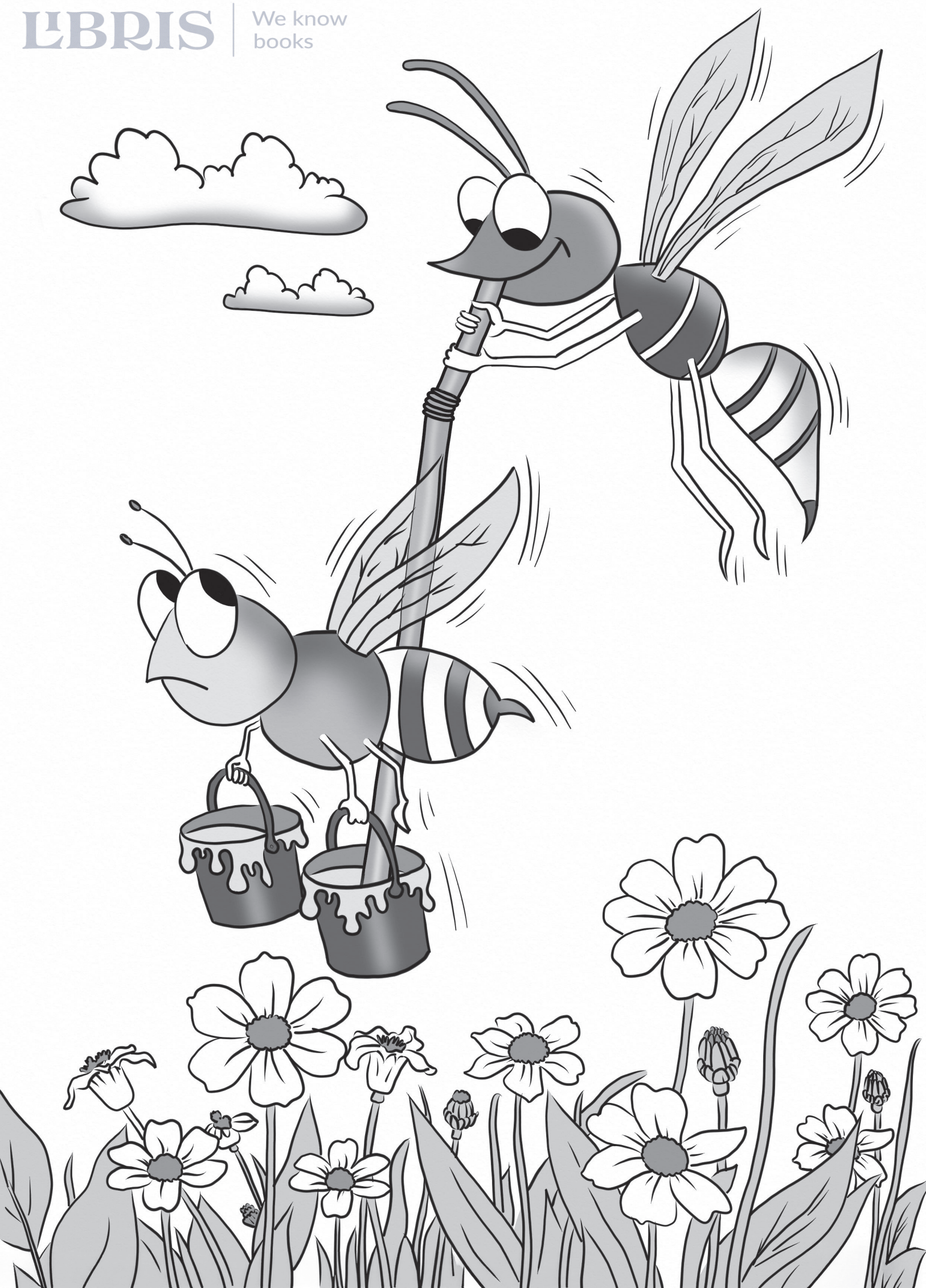
1. Expresie latină cu sensul „ceea ce trebuia demonstrat”.

Un mare atu în ceea ce privește caracterizarea personajului îl are sintaxa propoziției. Grație propozițiilor interogative și exclamative, autoarea creionează psihologia personajului: „Cine mai era ca el?/ Din porumb... lacom mânca!/ Îndrăzneă vreun șoricel/ să crească și el așa?” (*Șobolanul și șoricelul*) și o morală pe cinste: „Invidiosul va plăti.../ Singur se va otrăvi!”, „Dar ce-avea la subțioară,/ răsucită și ușoară?/ Chiar o blană de oiță,/ ce și-o pune drept... rochiță!// Ce-o avea în gând hainul?” (*Lupul și oile*). Mai mult decât atât, interogația și exclamația par a sprijini aparențele umane: „Glasul primit la naștere/ nu îl are fiecare!/ Geaba-au unii... atestate,/ când nu-i glas... ce să arate!” (*Cioara și privighetoarea*), „De-ai fost ied nepregătit,/ cu hoțul te-ai însoțit!” (*Iedul și lupul*). Asociată cu interjecția, exclamația își intră bine în rol: „Glu-glu-glu striga la soare,/ criticând pe zburătoare!” (*Curcanul moralist*); „I-ha, I-ha, spune tare/ și se crede... artist mare!” (*Măgarul artist*); „— Hai și noi, la fel ca ele!/ spuse una dintre ele” (*Veverița păcălită*); „— Hei, voi, broaște, mă vedeți?/ Cuib ca mine... voi n-aveți! (*Barza închipuită*); „Oaca-oac mereu spuneau!/ Cin’ să fie... interpreții/ ce se-ntrec precum poeții?” (*Broscuța Oac*); „Pasărea, cu modestie,/ i-ascultă cea... simfonie:/ *cra, cra, cra și iar cra, cra!*/ Altceva... nu mai știa!” (*Cioara și privighetoarea*).

Adevărată carte de învățătură pentru „cei mici” și oază de relaxare pentru „cei mari”, volumul de față reprezintă, în urcușul literar al autoarei, o treaptă la fel de decisivă precum cele anterioare, iar fabula, ca specie a genului epic în versuri, o adevărată probă de foc.

Nicolae Suciu,

membru UZPR,
Dumbrăveni,
16 iunie 2026

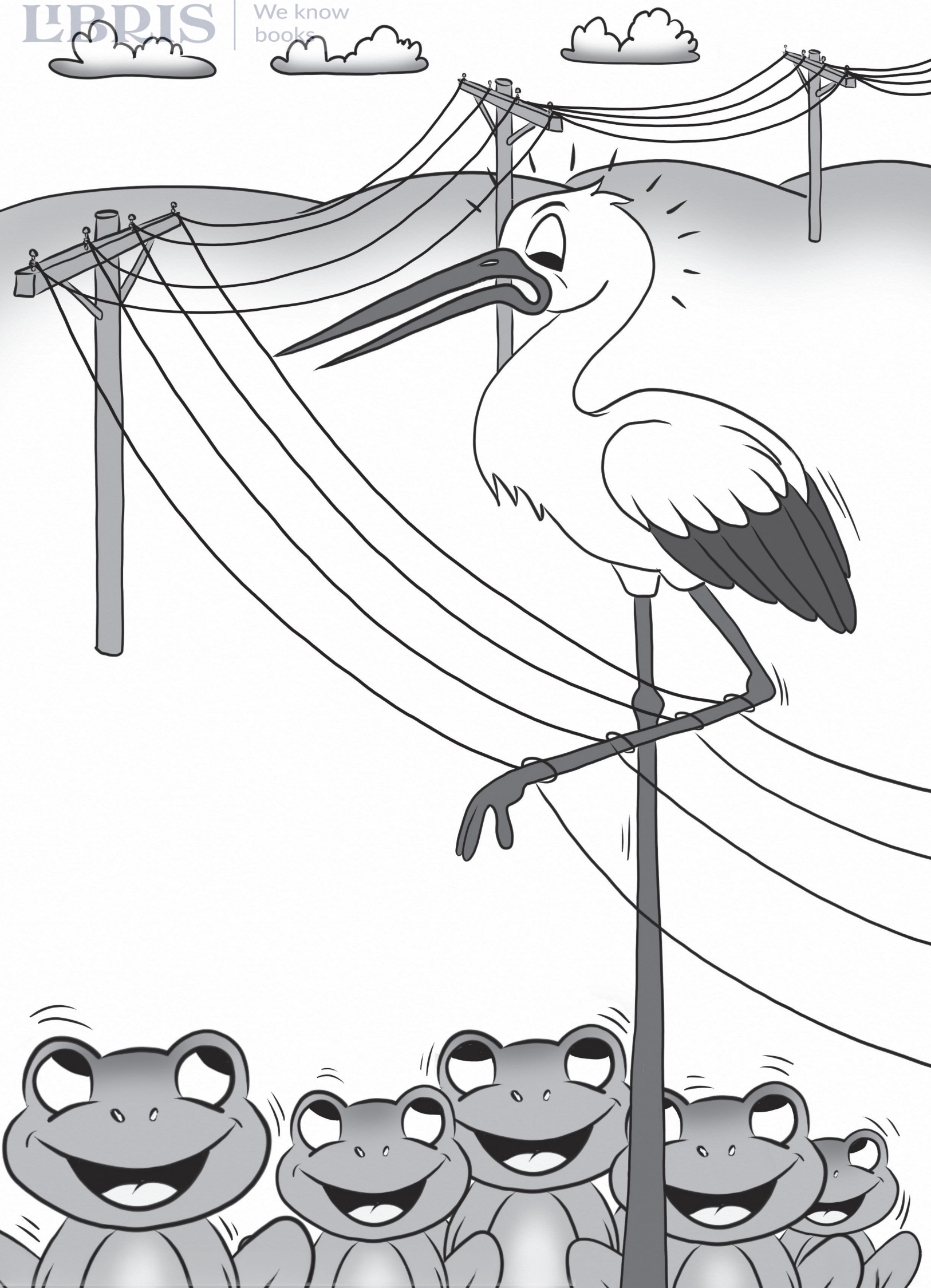
ALBINA ȘI VIESPEA

O albină, într-o zi,
cu o viespe se-ntâlni.
Prima își vedea de treabă,
când cealaltă-i zise-n grabă:
— Harnică mai ești surată,
mult muncești, ești, asudată!
Te știam mult mai zglobie,
„primăvară” - mi păreai mie!
Ai îmbătrânit deodată,
să nu te cunosc, măi, fată!
Strângi polen... deci, bravo ție!
Miere faci, halal să-ți fie!
Dar să știi că dintre flori,
unele... nu-ți sunt „surori”!
Nu-ți dau tot polenul lor,
n-au respect pentru-ajutor!
Eu, în schimb, te venerez,
chiar și noaptea te visez!
Sunt mândră că-s lângă tine,
prietenă la rău și bine!

Viespea rea așa-i vorbea,
dar albina nu se-oprea!
Doar zâmbea, din când în când,
judecând încet, în gând:
„Ce viespe înțepătoare,
cu vorbe lingușitoare!
S-o jignesc și eu pe ea?
Nu, mai bine voi tăcea!
Mă voi apăra zâmbind
și cuminte mulțumind,
viespea, eu voi ignora,
și așa... m-oi răzbuna!”

MORALA:

Înțelept să-ți vezi de drum,
nu te-amesteca nicicum
cu cei care te-ar mânca
sau sorbi cu lingura!

BARZA ÎNCHIPUITĂ

Barza-naltă-abia sosită,
vinitură pripășită,
sta în cuibul ei să vadă
lumea ce trecea pe stradă.

Era tare-nchipuită
și-n picior stătea proptită,
sus pe stâlp, în cuibul său,
și privea-n jos spre pârâu.

— Hei, voi, broaște, mă vedeți?
Cuib ca mine... voi n-aveți!
Dac-ați fi mai răsărite,
n-ați sta-n bălțile clocite!

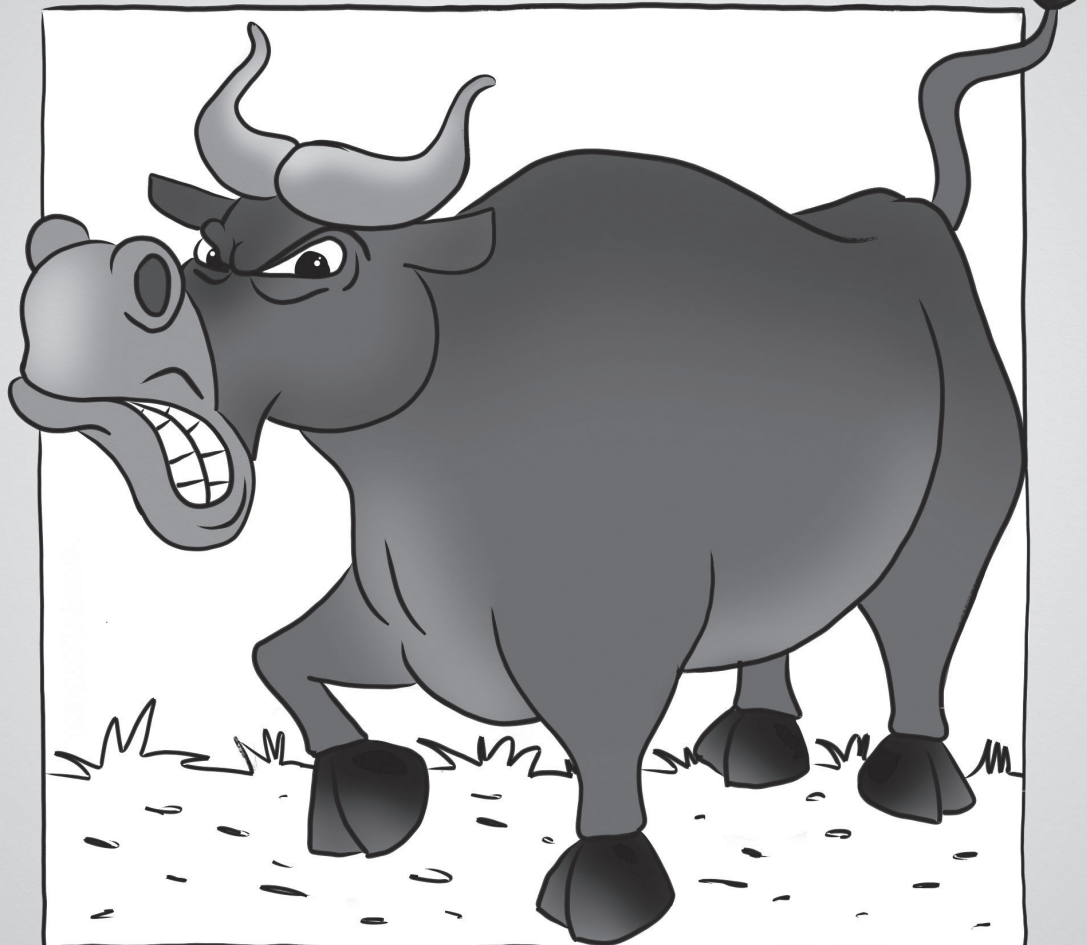
Ați fi doamne ca și mine
ș-ați privi de sus, că-i bine!
Toți de jos v-ar admira,
să v-ajungă n-ar putea!

Ascultau broaștele toate,
supărate și holbate,
Când bărzoii neatent
lovi... firul de curent!
Căzu lângă broscărime,
„scuturat” destul de bine!

MORALA:

Nu te ține prea măreț,
doar pentru că ai „coteț”!
Că nu știi când cazi din el
și ajungi iar... mititel!

WANTED

GRILLED OR ROASTED

